

Postanowienie z dnia 20 lutego 2003 r., II CZ 9/03

Apelacja od odmowy wpisu hipoteki łącznej w księdze wieczystej, założonej dla odłączonej nieruchomości, podlega opłacie sądowej w wysokości dziesiątej części wpisu stosunkowego (§ 32 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm.).

Sędzia SN Helena Ciepla (przewodniczący)

Sędzia SN Henryk Pietrkowski (sprawozdawca)

Sędzia SN Hubert Wrzeszcz

Sąd Najwyższy w sprawie z wniosku Józefy G. i Stanisława G. przy uczestnictwie Leszka Ireneusza N. o wpis, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 lutego 2003 r., zażaleń uczestnika postępowania na postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 8 listopada 2002 r. i z dnia 16 października 2002 r.

uchylił oba postanowienia.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 8 listopada 2002 r. odrzucił zażalenie na postanowienie tego Sądu z dnia 16 października 2002 r. o odrzuceniu apelacji – z tego powodu, że pełnomocnik uczestnika postępowania (radca prawny) nie opłacił zażalenia wpisem stałym. Apelacja, w której pełnomocnik skarżącego (radca prawny) zarzucał brak wpisu hipoteki łącznej w dziale IV nowo założonej księgi wieczystej, odrzucona została także z powodu nie opłacenia jej wpisem sądowym stałym (§ 27 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 1996 r. w sprawie określenia wysokości wpisów w sprawach cywilnych – Dz.U. Nr 154, poz. 753 ze zm., dalej: "r.wpis.cyw.").

Rozpoznając zażalenia na oba wskazane postanowienia Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Odnosząc się do postawionej w zażaleniu tezy, że ani apelacja, ani późniejsze zażalenie na postanowienie o odrzuceniu apelacji nie podlegały opłacie stałej, bowiem sąd z urzędu powinien dokonać wpisu hipoteki łącznej do nowo założonej księgi wieczystej, wyjaśnić należy, że pierwotna nieruchomości miała założoną księgę wieczystą, do której wpisano obciążenie hipoteką łączną, a następnie na wniosek dokonano odłączenia z tej księgi garażu, dla którego założono odrębną księgę wieczystą bez wpisu hipoteki łącznej. Brak tego wpisu stał się podstawą wniesionej apelacji.

Sprawy o wpis w księdze wieczystej, a więc także o wpis hipoteki, sąd rozpoznaje w postępowaniu nieprocesowym tylko na wniosek, chyba że przepis szczególny przewiduje dokonanie wpisu z urzędu (art. 626⁻⁸ § 1 k.p.c.). Z przepisu § 11 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz.U. Nr 102, poz. 1122, dalej: "rozp.wyk.") wynika, że jeżeli prawo obciąża dwie albo więcej nieruchomości, przy każdym wpisie zaznacza się to z urzędu, wymieniając wszystkie nieruchomości obciążone. W piśmiennictwie dotyczącym § 31 uchylonego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 marca 1992 r. w sprawie wykonania przepisów ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 29, poz. 128 ze zm.), którego odpowiednikiem jest powołany § 11 rozp.wyk., trafnie podkreślono, że przyjęte uregulowanie nie zwalnia strony i notariusza od powinności złożenia wniosku o wpis hipoteki łącznej. Przepis § 11 rozp.wyk. należy zatem traktować jedynie jako rozwinięcie i uzupełnienie zasady działania Sądu na wniosek, a także jako naturalną konsekwencję przepisu art. 76 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361). Wniosku stron o wpis hipoteki łącznej nie można zatem traktować jedynie jako impulsu do dokonania czynności, która i tak zostałaby podjęta z urzędu (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 1994 r., III CZP 85/94, OSNC 1995, nr 1, poz. 3).

Przy takim rozumieniu omawianych uregulowań prawnych nie powinna budzić zastrzeżeń teza, że w przypadku złożenia wniosku o wpis hipoteki łącznej do księgi wieczystej, założonej dla odłączonej nieruchomości, sąd powinien pobrać dziesiątą część wpisu stosunkowego (§ 32 pkt 6 r.wpis.cyw.). Tak samo zatem powinien postąpić w przypadku wniesienia apelacji od wpisu, którego wadliwość polega na nie wpisaniu hipoteki łącznej (§ 20 r.wpis.cyw.). Skoro więc dla wymienionych pism

przewidziana jest opłata w postaci wpisu sądowego stosunkowego, brak było podstaw do stosowania § 27 r.k.s. i rygoru przewidzianego w art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.).

Z przytoczonych względów należało zaskarżone postanowienia uchylić (art. 386 § 1 w związku z art. 397 § 2 i art. 393⁻¹⁸ § 3 k.p.c.).